

Άποψη

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΠΡΟΦΥΛΛΙΔΗ

Κεμαλισμός και Ευρώπη

Οσα τραγελαφικά γίνονται τις ημέρες αυτές στα πολιτικά πράγματα της Τουρκίας αναδεικνύουν ένα κρίσιμο ερώτημα: Η πορεία της Τουρκίας προς την Ευρώπη είναι συμβατή με τους μηχανισμούς του κεραλικού κράτους;

Ο Μουσταφά Κεμάλ, για τους Τούρκους Κεμάλ Ατατούρκ (δηλαδή πατέρας των Τούρκων), είναι ο θεμελιωτής του σύγχρονου τουρκικού κράτους. Ο Κεμάλ βρήκε το 1919 μια Τουρκία πτημένη, στα πρόθυρα της διάλυσης. Αδίστακτος στη χρησιμοποίηση κάθε μέσου για την επίτευξη των στόχων του, κατάφερε με επιδέξιες διπλωματικές κινήσεις, άτεγκτη στρατηγική και εκμεταλλευόμενος τη δικόνοια και την κακή στρατηγική των Ελλήνων να νικήσει την Ελλάδα και να εκδιώξει τους Έλληνες από τις προαιώνιες εστίες τους στη Μικρά Ασία, στον Πόντο, στη Θράκη.

Κατά την οργάνωση του νέου τουρκικού κράτους, ο Κεμάλ συνέχισε την οθωμανική παράδοση, που έδινε ευρύτατη δικαιοδοσία και εξουσίες στους στρατιωτικούς, τους οποίους ανήγαγε σε κύριο ρυθμιστικό παράγοντα της τουρκικής δημοκρατίας. Ταυτόχρονα προσπάθησε να δώσει στο κράτος κοσμικό χαρακτήρα, χωρίς εμφανείς θρησκευτικές επιρροές. Αυτό το μόρφωμα ελεγχόμενης δημοκρατίας και ελευθεριών, με κυρίαρχο τον ρόλο των στρατιωτικών, με καταδίωξη και εκδίωξη κάθε μειονότητας και το Ισλάμ σε απόσταση ασφαλείας, καλείται συνήθως κεμαλισμός. Τοποτηρητές του είναι μια μικρή ελίτ στρατιωτικών, διπλωματών, δικαστικών και ανώτατων υπαλλήλων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, όμως, στηρίζεται σε εντελώς διαφορετικές αρχές: στη δημοκρατία και στον σεβασμό της βούλησης του κυρίαρχου λαού, στην υπακοή και στην υποταγή των στρατιωτικών στους πολιτικούς, στον σεβασμό των δικαιωμάτων των μειονοτήτων. Όλες αυτές οι αρχές είναι κάθετα αντίθετες με τον κεμαλισμό, με τον οποίο αδυνατούν να συνυπάρξουν.

Ο κεμαλισμός δείχνει επιθετικότητα προς όλες τις γειτονικές χώρες, ιδίως όμως προς την Ελλάδα. Δεν αρκέστηκε ποτέ στο υφιστάμενο status quo. Θέτει διαρκώς υπαρκτά ή ανύπαρκτα ζητήματα, με την ελπίδα ότι, όταν τεθεί θέμα διαπραγμάτευσης θα έχει πολλά να διεκδικήσει. Απειλούν με πόλεμο όσους πιθανολογούν ότι θα ενδώσουν στις απειλές τους. Στην πραγματικότητα όμως οι Τούρκοι είναι θρασύδειλοι φωνασκούντες.

Η ελληνική εξωτερική πολιτική έχει επενδύσει, τα τελευταία χρόνια, το σύνολο των προσδοκιών της στην ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας. Φοβούμαι ότι οι Έλληνες διπλωμάτες και πολιτικοί εναποθέτουν τις ελπίδες τους στο ανέφικτο. Η ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας είναι ναρκοθετημένη. Κεμαλισμός και Ευρώπη δεν μπορούν να συνυπάρξουν, εκτός αν καταρρεύσει ο κεμαλισμός.